

Mysterieus, mystiek en heel doordringend

THEATER

'Na de repetitie/Persona', door Toneelgroep Amsterdam. Van Ingmar Bergman. Regie: Ivo van Hove. Decor: Jan Versweyveld. Bijgevoerd: 13/12, Amsterdam. Onder meer nog te zien in Amsterdam en Utrecht. Volledige speellijst: www.tga.nl

Ze is een deel van de voorstelling naakt als een pasgeborene. Geen spoor make up, haar haren als een ordeloze natte knoedel op haar hoofd. Geen woord tekst, alleen die lege, naar binnen gekeerde blik. Marieke Heebink levert zich met haar vertolking van Elisabet Vogler in 'Persona' volledig uit aan het publiek. Een grandioze prestatie in een stuk dat zindert en kippenvel oproept.

Regisseur Ivo van Hove is een bewonderaar van het – ten onrechte wat in de vergetelheid geraakte – werk van Ingmar Bergman. Eerder al zette hij 'Kreten en gefluister' en 'Scènes uit een huwelijk' op de planken, ditmaal koos hij voor een tweeluik van 'Na de repetitie' uit 1984 en 'Persona' uit 1966.

Eerst is er 'Na de repetitie'. Een indringend stuk waarin een

regisseur na een repetitie in discussie gaat met een jonge actrice, over de grenzen tussen theater en werkelijkheid, over de vraag of niet alles in ons leven een rol is die wij allen spelen, een rol die we even makkelijk kunnen verwisselen voor een andere.

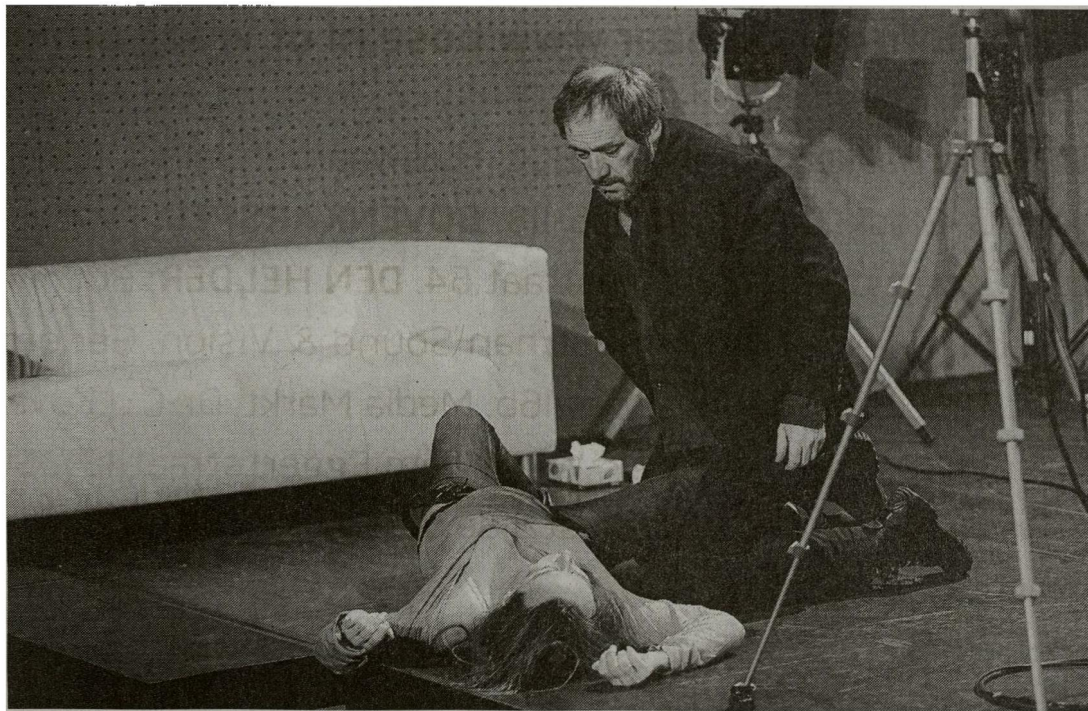
Gijs Scholten van Aschat is een mooie, bitse regisseur voor wie alles theater is, Karina Smulders is als de jonge actrice Anna nu eens leergierig en onschuldig, dan weer verleidelijk en berekenend. En Marieke Heebink zet op indrukwekkende wijze Rachel neer, de overleden moeder van Anna, geteisterd door drank, depressies en vergane hoop. Het is de ingehouden regie van Van Hove, analoog aan de wijze waarop ook Bergman zelf zijn stukken gestalte gaf, die de kracht van de woorden aan de oppervlakte brengt.

Maar dan is er 'Persona'. Een actrice, Elisabet Vogler, geraakt van het ene moment op het andere in een catatonische toestand. In het ziekenhuis weet men niet goed raad met haar. Uiteindelijk wordt zij samen met een verpleegster naar een zomerhuisje ergens op een eiland gezonden. Daar ontstaat een vertrouwensrelatie

tussen beide vrouwen. De actrice luistert, de verpleegster doet steeds intiemere ontboezemingen en geleidelijk gaan de persoonlijkheden van beide vrouwen in elkaar over. Het begin van het stuk werkt wat moeizaam, gekunsteld bijna. Op het podium een arts en een verpleegster, een toneelstukje. Het is slechts de aanwezigheid van dat stille, naakte lichaam op een tafel die je doet beseffen dat hier meer gebeurt. Dan vertrekken de twee vrouwen naar hun eiland en klappen de wanden van het decor letterlijk, maar ook figuurlijk weg, dan is er een storm van regen en rook, dan ontstaat een drama zonder veel handeling dat je tot in je tenen voelt. Mysterieus, mystiek, soms onnavolgbaar, maar diep tot in de vezels dringend. Door te versmelten met de actrice, ontdekt de verpleegster (wederom een doorleefde rol van Karina Smulders) de reden van Elisabets zwijgen.

Zo vullen 'Na de repetitie' en 'Persona' elkaar aan: in het eerste de theorie, de discussie over de grenzen van leven en werkelijkheid, theater en waan en in het tweede de uitwerking daarvan in het echte leven, als die grenzen vervagen.

SONJA DE JONG

Marieke Heebink en Gijs Scholten van Aschat in 'Na de repetitie'.

FOTO JAN VERSWEYVELD

